

Az Előadóművészi Jogvédő Iroda beszámolója 1994-1998

1. Az előadóművészek jogainak bővülése a szerzői jogról szóló törvényben ("Szjt"), a jogszabályon alapuló közös jogkezelés feltételeinek megteremtése

(1994) Az Szjt új szabályokkal egészül ki, amelyek szerint (a) az előadóművészt a kereskedelmi forgalomba hozott hangfelvételek közvetlen sugárzása és bármely más nyilvánossághoz közvetítése után díjazás illeti meg; (b) az előadóművészt az előadás sugárzás vagy a nyilvánossághoz történő átvitel céljára készült rögzítésének minden egyes felhasználása után díjazás illeti meg; (c) az előadásokhoz fűződő vagyoni jogok védelmi ideje 50 évre emelkedik. Az EJI megállapodik a Magyar Hanglemezkiadók Szövetségével ("MAHASZ") a hangfelvételek nyilvános előadási jogdíjának begyűjtésében való együttműködésről és a jogdíjak megosztásának mértékéről az előadóművészek és a hangfelvétel előállítók között (Művelődési Közlöny 1994/34.).

(1996) Megszületik a szerzői és szomszédos jogok közös kezeléséről szóló 146/1996. (IX. 19.) Korm. rendelet, amely a közös jogkezelő szervezetek számára a társadalmi szervezetként (egyesületként) való működést írja elő. A Művészeti Szakszervezetek Szövetségének XIV. rendkívüli kongresszusa úgy rendelkezik, hogy az előadóművészi jogok közös kezelésének hatékonysága érdekében az Irodát a Szövetség önálló jogi személyiséggel rendelkező szervezeti egységeként kell tovább működtetni. A kongresszus egyúttal elfogadja az EJI Jogdíjfelosztási Szabályzatát is (Művelődési Közlöny 1996/38.). Az Iroda és a MAHASZ megállapodik az ARTISJUS Szerzői Jogvédő Iroda Egyesülettel a hangfelvételek rádió és televízió sugárzáson kívüli nyilvános előadási jogdíjának begyűjtésében való együttműködésről és a jogdíjak megosztásának mértékéről, egyrészt a szerzők, másrészt a szomszédos jogi jogosult előadóművészek, illetve hangfelvétel előállítók között (Művelődési Közlöny 1996/14.).

(1997) A művelődési és közoktatási miniszter nyilvántartásba veszi az Irodát, az előadóművészi jogok magyarországi közös kezelését végző szervezetként (Művelődési Közlöny 1997/21).

(1998) Az Iroda és a MAHASZ közlésezi a hangfelvételek közvetlen sugárzása után fizetendő díjak mértékét megállapító jogdíjközleményt (Magyar Közlöny 1998/57.), együttműködésüket kiterjesztik továbbá a hangfelvételek jogosulatlan felhasználása elleni fellépésre is. Az Iroda képviselője szakértőként meghívást kap a szerzői jogi kodifikációs bizottságba, amely előkészíti a közelmúltban az országgyűlés elé terjesztett új szerzői jogi törvényt. A törvénytervezet az előadóművészek jogainak további bővítéséről rendelkezik, többek között a rögzített előadások ún. interaktív felhasználására is kiterjedően.

2. Az előadóművészek jogainak közös kezelése a gyakorlatban

a) Hangfelvételek nyilvános előadási jogdíja – Szjt. 50/C. §

Az elmúlt időszakban végzett munka eredményeként (a jogdíjfizetésre irányuló megállapodások létrehozása a működő műsorszolgáltatók kb. 75-80 %-ával, a jogdíj begyűjtésében való együttműködésre vonatkozó EJI-MAHASZ-ARTISJUS megállapodások megkötése, a díjmértékeket megállapító jogdíjközlemény közzététele, stb.) mára ez a jogdíj vált a legjelentősebbé az Iroda által kezelt jogdíjak között. Elkészültek azok a szabályzatok és adatlapok is, amelyek az Iroda elnökségének, illetve Konzultatív Tanácsának jóváhagyását követően, lehetővé teszik a felosztás megkezdését.

b) Kazetta- és kábeljogdíjak – Szjt. 50/G. § és Szjt. 50/J. §

A hangfelvételek nyilvános előadási jogdíja mellett, továbbra is kiemelt fontosságúak maradtak az előadások magáncélú másolásáért és egyidejű továbbközvetítéséért fizetett ún. kazetta- és kábeljogdíjak, amelyek az Irodán belül működő Előadóművészek Jogdíjalapján keresztül szolgálják eredményesen az előadóművészek szociális, közösségi és jóléti céljait. Az Iroda új jogdíjfelosztási szabályainak kidolgozása során ugyancsak e két jogdíj esetében is figyelembe vettük az Európai Közösség országaiban irányadóvá váló gyakorlatot és javaslat készült arra, hogy fokozatosan, kis lépésekben előrehaladva, a közösségi célok elsőbbségének megőrzése mellett, ezeknél a jogdíjaknál is szerepet kapjon a tényleges felhasználáshoz igazodó egyéenkénti felosztás.

c) Az előadás sugárzás (nyilvános átvitel) céljára készült rögzítésének díjazása – Szjt. 50. § (2)

Az 1994-98 közötti időszak végére érezhető feszültségek mutatkoztak ennek a jogdíjnak az érvényesítésében: a korábban jó partnernek bizonyuló Magyar Televízióval egyelőre nem sikerült megállapodni a jogdíjfizetés feltételeinek újraszabályozásáról és lassan haladnak előre az újonnan indult kereskedelmi televíziókkal való tárgyalások is. Az EJI kiemelt feladatának tekinti, hogy 1999-ben előrelépés történjen ezen a területen. Fontos fejlemény volt ugyanakkor, hogy az előadóművészeket képviselő valamennyi érdekelt társadalmi szervezet megerősítette: a Magyar Televízió ismétlési jogdíjának felosztási szabályaiban csak kisebb módosítások indokoltak, a felosztás rendjét összességében a jelenlegi formájában kell fenntartani.

3. Egyedi ügyekben nyújtott jogi szolgáltatások

Az EJI, a közös jogkezelés feladatainak ellátásán túl, az elmúlt időszakban is több száz egyedi ügyben nyújtott az előadóművészek és a művészeti terület más munkavállalói, valamint a szakmai szervezetek számára jogi szolgáltatásokat, így jogi tanácsadást, okiratok szerkesztésében való közreműködést, peres és peren kívüli képviseletet. Az egyedi ügyek meghatározó részét a szerzői jog, a munkajog, illetve az adó- és társadalombiztosítási jog területére tartozó kérdések képviselték. Az elvégzett jogi munka tapasztalatai és a folyamatosan jelentkező újabb igények azt bizonyították, hogy ez a szolgáltatás az Iroda működésének értékes és megőrzendő eleme.

4. Nemzetközi tevékenység

Az Iroda tovább bővítette a jogdíjak országhatárokon túli kezelésére vonatkozó két- és többoldalú megállapodásait a külföldi közös jogkezelő szervezetekkel, illetve e szervezetek nemzetközi tanácsával (SCAPR). Kiemelkedő fontosságú esemény volt ebben a körben csatlakozásunk a Nemzetközi Előadóművészi Adatbázishoz (IPD) és az adatbázist kezelő szövetséghez (IPDA). Az EJI a szakmai szervezetek felkérésére képviseleti és szakértői tevékenységet látott el az előadóművészek nemzetközi szervezeteiben (FIM, FIA, AEPO), a kormányzati felkérésére pedig több ízben részt vett a Szellemi Tulajdon Világszervezete (WIPO) szerzői jogi szakértői bizottságának magyar delegációjában. Ez utóbbi szakértői testület feladata volt előkészíteni azt a két új nemzetközi szerzői jogi egyezményt (a WIPO Szerzői Jogi Egyezménye és a WIPO Egyezménye az Előadásokról és a Hangfelvételekről), amelyet a Világszervezet diplomáciai konferenciája 1996. decemberében elfogadott. Az Egyezményekben rögzített szabályok fontos részét képezik a parlament előtt lévő új szerzői jogi törvény tervezetének is.

1999. április

Dr. Tomori Pál

igazgató

